

Onderzoeksprogramma

Onderzoeksprogramma Amsterdam 2026

Rekenkamer Amsterdam

27 januari 2026

Onderzoeksprogramma

Onderzoeksprogramma Amsterdam 2026

Rekenkamer Amsterdam

27 januari 2026

DEFINITIEF

Dit onderzoeksprogramma is een document van de Rekenkamer Amsterdam.

U kunt het digitale document [hier](#) raadplegen.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Zeven doorlopende thema's in 2026	5
2.1	Bestaanszekerheid	5
2.2	Bestuurlijk stelsel	6
2.3	Gemeentefinanciën	6
2.4	Kansengelijkheid	7
2.5	Klimaat en duurzaamheid	7
2.6	Mobiliteit	8
2.7	Voorzieningen in een groeiende stad	9
3	Vier nieuwe thema's in 2026	10
3.1	Digitalisering	10
3.2	Economie en ondernemers	10
3.3	Energietransitie	11
3.4	Wmo	11
4	Werkwijze onderzoeksprogramma	12
4.1	Methodiek voor selectie thema's middels brede verkenning	12
4.2	Starten met onderzoeken vanuit thema's	14
5	Afgeronde onderzoeken in 2025	15
	Eindnoten	16

1 Inleiding

Dit is het onderzoeksprogramma van de Rekenkamer Amsterdam voor 2026. Het onderzoeksprogramma 2026 is een combinatie van zowel lopende thema's vanuit het onderzoeksprogramma 2025 als nieuwe thema's die volgen uit de brede verkenning die we hebben uitgevoerd in het najaar van 2025. Het onderzoeksprogramma dient als een leidraad voor lopende en startende onderzoeken vanaf 2026.

De thema's waar we in 2026 aan werken met lopende onderzoeken zijn:

1. bestaanszekerheid
2. bestuurlijk stelsel
3. gemeentefinanciën
4. kansengelijkheid
5. klimaat en duurzaamheid
6. mobiliteit
7. voorzieningen in een groeiende stad

Daarnaast hebben we, net zoals voor het [onderzoeksprogramma 2023](#), een brede verkenning gedaan om tot nieuwe thema's te komen. De gehanteerde werkwijze wordt toegelicht in dit document. Hieruit volgen vier nieuwe thema's voor onderzoeken in 2026:

1. digitalisering
2. economie en ondernemers
3. energietransitie
4. Wmo

Tot slot bevat dit onderzoeksprogramma een beknopt overzicht van afgeronde onderzoeken in 2025.

2 Zeven doorlopende thema's in 2026

De (verkenningen van) onderzoeken die al zijn gestart en in 2026 doorlopen, vallen onder zeven verschillende thema's. Deze thema's en de bijbehorende lopende onderzoeken worden hieronder kort toegelicht.

Toelichting op beschrijvingen van thema's

Onderstaande beschrijvingen geven beknopt weer wat het thema omvat.

- In de paragrafen over de thema's bestaanszekerheid, gemeentefinanciën, kansengelijkheid, klimaat en duurzaamheid, en voorzieningen in de groeiende stad staan de omschrijvingen zoals we hebben opgesteld in het [onderzoeksprogramma 2023](#). Voor deze thema's hebben wij destijds uiteenlopende bronnen geraadpleegd die zijn gegroepeerd in vier verschillende invalshoeken op de stad Amsterdam: het college, de gemeenteraad, inwoners en de buitenwereld. Meer over deze invalshoeken en de totstandkoming van deze thema's staat in het [onderzoeksprogramma 2023](#). Waar nodig, is de beschrijving geactualiseerd.
- Het thema mobiliteit is toegevoegd in het [onderzoeksprogramma 2024](#). De beschrijving komt voort uit dat onderzoeksprogramma.
- Elk jaar houden we de mogelijkheid open om gedurende het jaar een onderzoek toe te voegen, om zo in te kunnen spelen op de actualiteit. In de loop van 2025 hebben we in dat kader het thema bestuurlijk stelsel toegevoegd. Dit lichten we toe in [paragraaf 2.2](#).

2.1 Bestaanszekerheid

Inspanningen van de gemeente om inwoners bestaanszekerheid te bieden

Een gebrek aan geld door armoede of schulden zorgt er vaak voor dat mensen in een vicieuze cirkel van problemen terechtkomen en niet langer volwaardig meedoen in de samenleving. In 2023 waren er in Amsterdam 71.200 minimahuishoudens^a (15,9% van alle huishoudens). Dat is (voor het eerst in tien jaar) een lichte stijging ten opzichte van het jaar ervoor.¹ In 2020 had 7% van de Amsterdamse huishoudens een problematische schuld.² Het college wil bestaanszekerheid van inwoners van Amsterdam vergroten. Het richt zich daarvoor op het wegnemen van belemmeringen door armoede via onder meer een groot aantal regelingen en voorzieningen voor verschillende doelgroepen zoals kinderen, ouderen en werkende minima. En het college biedt ondersteuning aan inwoners wiens bestaanszekerheid onder druk staat doordat zij geen geschikt werk kunnen vinden. De relevantie van dit thema blijkt uit de investeringen die het college doet op het gebied van armoede en bestaanszekerheid,³ maar ook uit het belang dat een aantal raadsfracties hecht aan heldere informatie om het beleid te kunnen beoordelen,⁴ en de rijksmiddelen die de gemeente ontvangt om armoede aan te pakken.^b

Binnen dit thema hebben we in 2025 het onderzoek [Werken met een arbeidsbeperking](#) gepubliceerd.

^a Een inkomen tot 130% van het sociaal minimum en een vermogen tot de bijstandsnorm.

^b De rijksmiddelen zijn met name bedoeld om het aantal kinderen dat opgroeit in armoede te verminderen. Daarnaast waren er in 2022 en 2023 landelijke maatregelen, zoals de energietoeslag, om de impact van inflatie op de koopkracht van huishoudens te dempen.

Onderzoek in voorbereiding

We bereiden een onderzoek voor naar de gemeentelijke armoedeverorzieningen voor oudere minima. De onderzoeksopzet wordt naar verwachting gepubliceerd in het eerste kwartaal van 2026.

2.2 Bestuurlijk stelsel

Inzicht in de werking van het bestuurlijk stelsel in de praktijk

Dit thema is toegevoegd in 2025. De aanleiding voor een onderzoek naar het bestuurlijk stelsel is driedelig.

Een eerste aanleiding komt voort uit ons in 2024 afgeronde onderzoek *Grof afval*, waarin een complexe bestuurlijke verhouding naar voren kwam tussen de centrale stad en de stadsdelen op het terrein van grof afval. Hieruit ontstond onder meer de vraag in welke mate stadsdeelbestuurders ruimte hebben voor lokaal maatwerk.⁵

Ten tweede zijn er omvangrijke budgetten voor stadsdelen: het budget voor de stadsdelen maakt in 2026 ongeveer 1/7 uit van de totale begroting van de gemeente Amsterdam.⁶ De (financiële) zeggenschap over deze budgetten is in maart 2025 uitgewerkt in een leidraad.⁷ We vragen ons af hoe dagelijkse besturen, individueel en gezamenlijk, in de praktijk beslissen over de budgetten.

De derde aanleiding betreft de evaluatie uit 2025 van het bestuurlijk stelsel.⁸ Hieruit blijkt dat het samenspel in het bestuurlijk stelsel tussen het dagelijks bestuur en de stadsdeelcommissie per stadsdeel sterk afhankelijk is van rolopvatting en wisselend is per stadsdeel. Ook komt het samenspel tussen de stadsdeelcommissie en de gemeenteraad nog steeds niet uit de verf. Het samenspel tussen de dagelijkse besturen en het college zou echter wel zijn versterkt.⁹ Uit de evaluatie blijkt dat er behoefte is aan meer zicht op de budgetten van de stadsdelen en de rol van het dagelijks bestuur en de stadsdeelcommissie daarin. De *Leidraad financiële zeggenschap* (maart 2025) zou dat zicht moeten bieden, maar het onderzoeksbureau werpt de vraag op of dat afdoende is. De onderzoekers constateren bovendien dat de artikelen over het budget in de verordening vooral vragen oproepen bij de gesprekspartners.¹⁰

Lopend onderzoek: Bestuurlijk stelsel

We onderzoeken hoe de dagelijkse besturen en stadsdeelcommissies invloed uitoefenen op welke onderwerpen en problemen rondom veiligheid en leefbaarheid in hun gebied aandacht moeten krijgen; de zogenoemde lokale prioriteiten. Daarnaast gaan we na welk deel van het budget wordt besteed aan deze lokale prioriteiten. Ook onderzoeken we of de dagelijkse besturen zich jaarlijks, vooraf en achteraf, verantwoorden over hun (financiële) keuzes, en of de stadsdeelcommissies die verantwoordingsmomenten gebruiken om bij te sturen.

2.3 Gemeentefinanciën

Zicht op financiële vraagstukken en de betekenis daarvan voor de stad

Om zijn kaderstellende en controlerende taak te kunnen vervullen is het voor de gemeenteraad essentieel om zicht te hebben op financiële vraagstukken en de betekenis daarvan voor de stad. Hiervoor heeft de raad begrijpelijke en navolgbare financiële (verantwoordings)informatie vanuit het college nodig. Zo gaven diverse raadsfracties in het najaar van 2022 aan dat het lastig is om financiële stukken te doorgronden en financiële ontwikkelingen te beoordelen.¹¹ Hoewel het college sindsdien heeft gewerkt aan het geven van meer inzicht in de financiële stukken, bijvoorbeeld met het aanbieden van een digitale

begroting met meer informatie,¹² hebben wij nadien ook regelmatig dergelijke signalen ontvangen van raadsfracties. De financiële vooruitzichten van het college zijn inmiddels ook positiever dan in 2022. Zo stelt het college in de *Begroting 2026* tevreden te zijn met de huidige financiële positie en dat de gemeente Amsterdam voldoende wendbaar en weerbaar is.¹³ Hoewel er sprake is van positieve ontwikkelingen in zowel de informatie over als de staat van de gemeentelijke financiën, blijft dit onderwerp van groot belang om de raad zijn kaderstellende en controlerende taken te laten vervullen.

Lopend onderzoek: [Monitor informatie Amsterdamse financiën](#)

In deze doorlopende monitor volgen wij sinds 2023 de informatie die de raad krijgt over de financiële ontwikkelingen in Amsterdam. Daarnaast kunnen wij in het kader van dit thema nieuwe compacte onderzoeken starten naar specifieke onderwerpen zoals in het verleden de [voorspellende waarde van de begroting](#) (gepubliceerd in 2024) en de [sturing op investeringen](#) (gepubliceerd in 2025).

2.4 Kansengelijkheid

Inzicht in inzet van de gemeente voor meer kansengelijkheid

Ongelijkheid in de samenleving doet zich voor op veel verschillende gebieden, waarbij mensen in een kwetsbare positie er minder goed uitkomen. Ook in Amsterdam is sprake van kansenongelijkheid en de daaruit voortkomende verschillen.¹⁴ Het college wil dat iedereen in de stad moet kunnen meedoen en zich moet kunnen ontwikkelen, ongeacht achtergrond of omstandigheden. Het college ontwikkelt beleid voor gelijke kansen voor alle inwoners en stelt daarin het principe ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’ als leidend voor zijn handelen.¹⁵ De raad debatteert met regelmaat over kansen(on)gelijkheid en stelt er vragen over op diverse terreinen, zoals energiearmoede en veiligheid.¹⁶ Tot slot maken inwoners van Amsterdam zich zorgen over dit onderwerp. Zij deden ons onderzoeksuggesties over (kansen)ongelijkheid op veel beleidsterreinen (waaronder onderwijs, wonen, algemene voorzieningen, openbaar vervoer, zorg en werk) en voor verschillende groepen (onder andere kinderen, ouderen, mensen met een lage(re) sociaal economische status, lage(re) opleiding en/of niet-westerse migratieachtergrond, statushouders en mensen met een beperking).¹⁷

Lopend onderzoek: [Kansengelijkheid](#)

In dit onderzoek gaan we na hoe de gemeente kansengelijkheid bevordert en welke inzichten dit oplevert voor een toekomstige aanpak. We kijken hoe het beleid is opgezet en wordt uitgevoerd. En hoe de aanpak in de praktijk wordt ervaren door inwoners van Amsterdam, samenwerkingspartners en gemeentelijke medewerkers. Ook onderzoeken we de monitoring van de uitvoering van het beleid en hoe goed de gemeenteraad wordt geïnformeerd over de resultaten, zodat hij zijn controlerende rol op dit belangrijke thema goed kan vervullen.

2.5 Klimaat en duurzaamheid

Klimaatbestendigheid en verduurzaming van de stad

Het klimaatbestendig maken en het verduurzamen van de stad is een veelzijdig en omvangrijk onderwerp. Het gaat onder meer om de impact van klimaatverandering op de stad, maatregelen om de stad meer klimaatbestendig te maken en maatregelen om de stad meer duurzaam te maken. Onderwerpen zoals energiebesparing, duurzaam inkopen, biodiversiteit en hitteplannen hangen hiermee samen, net als bijvoorbeeld het beleid rondom het kappen en planten van bomen. Het belang van dit thema blijkt duidelijk uit alle verschillende invalshoeken.

Zo zagen we dat de gemeenteraad regelmatig schriftelijke vragen stelt over onder meer biodiversiteit en de impact van klimaatverandering op de stad. Het belang van energiebesparing en -transitie bij burgers en bedrijven, en van maatschappelijk verantwoord inkopen door gemeenten wordt benadrukt door bijvoorbeeld VNG en het Rijk.¹⁸ Maar het gaat ook om zaken die letterlijk dicht bij de inwoners van Amsterdam staan: in de stadsdelen stond het onderwerp '(her)plant) bomen' met regelmaat op de agenda.

Het belang van het thema klimaat en duurzaamheid – en de omvattendheid ervan – blijkt ook uit reacties van inwoners. Zij vinden het thema belangrijk: van al onze panelleden noemt 50% deze onderwerpen in de top 5 van door ons te onderzoeken onderwerpen.¹⁹ Inwoners geven daarbij veel en diverse onderzoeksuggesties mee: van energietransitie tot hitteplan, van (effecten van) het bomenbeleid tot verduurzaming van gebouwen en voorzieningen.²⁰

Het college hecht ook groot belang aan klimaatbestendigheid en verduurzaming, en zet onder meer in op verduurzaming bij burgers, ondernemers, bedrijven en binnen de eigen organisatie. En het wil dat Amsterdam een stad is die goed omgaat met de effecten van klimaatverandering, zoals wateroverlast en verandering van biodiversiteit.²¹

Binnen dit thema hebben we in 2025 het onderzoek [Klimaatbestendig bouwen](#) gepubliceerd.

Lopend onderzoek: [Bomenbeleid](#)

In dit onderzoek kijken we hoe de gemeente Amsterdam omgaat met kapvergunningen voor bomen. We kijken of het beleid duidelijk is en goed werkt. We onderzoeken in hoeverre het proces van vergunningverlening, toezicht en handhaving bijdraagt aan de doelstellingen van het bomenbeleid. Daarnaast onderzoeken we hoe de gemeente Amsterdam bewoners informeert over verleende of geweigerde kapvergunningen. Ook kijken we naar hoe de gemeente controleert of aanvragers zich aan de herplantplicht houden, en wat de gemeente doet als dat niet gebeurt.

2.6 Mobiliteit

Bereikbaarheid voor alle inwoners, bezoekers en bedrijven nu en in de toekomst

Amsterdam is een groeiende stad, waarbij maatregelen op het gebied van mobiliteit noodzakelijk en wenselijk zijn om de grootschalige gebiedsontwikkeling mogelijk te maken.²² Met de *Agenda Amsterdam Autoluw* wil het college onder andere meer ruimte creëren voor auto-alternatieven, met als doel dat de stad voor alle inwoners en bezoekers betaalbaar, bereikbaar en toegankelijk blijft.²³ Deze ontwikkelingen en ambities voor de stad onderstrepen het belang van mobiliteit. Daarnaast geeft het college aan dat scherpe keuzes noodzakelijk zijn op het vlak van mobiliteit die bepalend zijn voor hoe de stad er in de toekomst uit zal zien. In de *MobiliteitsAanpak 2030* (het geldende overkoepelende beleidskader)²⁴ schrijft het college dat bij het (her-)inrichten van straten scherpere keuzes nodig zijn tussen voetgangers, fiets, ov en auto om een balans te vinden tussen het economische belang van een aantrekkelijke openbare ruimte en voldoende mobiliteit.²⁵ Tegelijkertijd wordt het in Amsterdam drukker en komt de bereikbaarheid onder druk. Dit vraagt om een verandering in gedrag van inwoners en om een aantrekkelijk alternatief aanbod voor vervoer per privé-auto (goede ov-ontsluiting, ruimte om prettig en veilig te fietsen en te lopen en aanbod van deelmobiliteit).²⁶ In de *Nota deelvervoer* stelt het college dat deelvervoer de toekomst heeft als alternatief voor de privé-auto en als aanvulling op fietsen en het ov.²⁷ De komende jaren moet de combinatie van ov en deelvervoer hét alternatief gaan vormen voor de privé-auto.²⁸ In de raadsvergaderingen gaat het met enige regelmaat over mobiliteit en zijn er vragen over het gebruik en aanbod van deelvervoer en het belang van ov als volwaardig alternatief voor de auto. Ook bij inwoners van Amsterdam speelt dit thema. Ze maken zich bijvoorbeeld zorgen over de toegankelijkheid van het ov.²⁹

Lopend onderzoek: [Parkeren + Reizen \(P+R\)](#)

We onderzoeken wat er bekend is over de doeltreffendheid en doelmatigheid van P+R. We brengen eerst het P+R-beleid en de doelen van de gemeente Amsterdam in beeld. Daarna willen we weten welke informatie de gemeente zelf heeft over de doelrealisatie en kosten van P+R. En of de raad deze informatie ook krijgt. Ook inventariseren we succes- en knelpunten bij betrokken partijen.

Lopend onderzoek: [Toegankelijkheid van bus- en tramhaltes](#)

Met dit onderzoek bekijken we de toegankelijkheid van bus- en tramhaltes in Amsterdam. Allereerst beoordelen we de kwaliteit van de indicator 'aandeel toegankelijke haltes' door te onderzoeken hoe deze aansluit op het beleid voor de toegankelijkheid van bus- en tramhaltes. Daarna kijken we in hoeverre toegankelijke haltes in de praktijk daadwerkelijk toegankelijk zijn.

Lopend onderzoek: [Buurthubs voor deelmobiliteit](#)

We onderzoeken wat er bekend is over de doeltreffendheid van het gemeentelijk beleid voor buurthubs. Daarvoor brengen we eerst het beleid voor buurthubs en de doelen van de gemeente Amsterdam in beeld. Daarna onderzoeken we hoe het gaat met het ontwikkelen van buurthubs en met het aanbod van deelmobiliteit in die hubs. Tot slot kijken we naar successen en knelpunten.

2.7 Voorzieningen in een groeiende stad

De gemeentelijke publieke voorzieningen (maatschappelijk en fysiek) en de toenemende vraag daarnaar als gevolg van de groei van de stad

De Amsterdamse bevolking groeit gestaag en passeert naar verwachting in 2030 de grens van één miljoen inwoners.³⁰ Een groeiend inwoneraantal betekent dat er niet alleen woningen nodig zijn, maar ook parken en speel- en sportvoorzieningen. En dat er nieuwe schoolgebouwen, culturele en andere maatschappelijke voorzieningen moeten bijkomen zoals buurt-, zorg- en welzijnsvoorzieningen.³¹ In de inclusieve stad die Amsterdam wil zijn, zijn de bereikbaarheid en toegankelijkheid van al deze voorzieningen van belang.³² Dit thema speelde zowel bij raadsfracties als bij inwoners van Amsterdam. Ook het college ziet hier risico's. Verschillende raadsfracties en inwoners zelf maken zich druk om de effecten van de groei van de stad op het voorzieningenniveau en op de bereikbaarheid en toegankelijkheid ervan.³³ Ze vragen zich af of er voldoende voorzieningen zijn en of de stad de verwachte verdere groei en verdichting aankan. Tot slot wordt ook in de Amsterdamse *Begroting 2023* door het college het risico gesignaleerd dat er geen 'complete stad' gebouwd wordt, vanwege onvoldoende middelen voor maatschappelijke voorzieningen.³⁴

Binnen dit thema hebben we in 2025 het onderzoek [Toegankelijkheid van buurthuizen](#) gepubliceerd.

Lopend onderzoek: [Cultuurparticipatie](#)

De gemeente Amsterdam probeert om al haar inwoners toegang te geven tot kunst en cultuur, en te stimuleren om hen gebruik te laten maken van culturele voorzieningen. Ook wil Amsterdam dat inwoners zich uitgenodigd voelen om deel te nemen aan het culturele leven in de stad. In de afgelopen jaren heeft de gemeente vastgesteld dat in de stadsdelen Noord, Nieuw-West en Zuidoost minder aanbod is van culturele voorzieningen dan in de rest van de stad. Daarom investeert de gemeente sinds 2021 extra in deze stadsdelen.

Wij onderzoeken hoe de gemeente de extra aandacht voor kunst en cultuur in Noord, Nieuw-West en Zuidoost in praktijk brengt. We kijken naar de extra plannen voor deze stadsdelen, en de realisatie van die plannen. Ook onderzoeken we in een aantal wijken hoe de plannen bijdragen aan de cultuurparticipatie van inwoners.

3 Vier nieuwe thema's in 2026

Naast de zeven thema's waarvoor onderzoeken lopen in 2026, introduceren we in dit onderzoeksprogramma vier nieuwe thema's. Deze thema's dienen voor ons als leidraad; wat we concreet binnen elk thema gaan onderzoeken, bepalen we aan de hand van een verkenning per thema zodra we met het thema gaan starten. We hebben in onze onderzoeksprogrammering daarnaast enige ruimte opgenomen om te kunnen inspringen op actualiteiten en om onderzoeken in breder verband te kunnen starten.

Toelichting op beschrijvingen van thema's

Onderstaande beschrijvingen geven beknopt weer wat het thema omvat. Voor deze thema's hebben wij uiteenlopende bronnen geraadpleegd die gegroepeerd zijn in vier verschillende invalshoeken op de stad Amsterdam: het college, de gemeenteraad, de inwoners van Amsterdam en de buitenwereld. Vanuit deze verschillende invalshoeken geven wij voorbeelden die het belang van het thema onderstrepen. Meer over de invalshoeken en de totstandkoming van de thema's staat in de sectie over onze werkwijze in [hoofdstuk 4](#).

3.1 Digitalisering

De inzet op digitalisering voor zowel de stad en haar inwoners als voor de eigen organisatie

De wereld verandert en de digitale wereld verandert nog sneller. De gemeente moet hierop inspelen en doet dat ook. Het gaat dan zowel om de digitalisering van de stad als van de eigen organisatie. Daarnaast krijgt digitalisering regelmatig aandacht in de media en de gemeenteraad, bijvoorbeeld naar aanleiding van ontwikkelingen in AI of bij problemen met gemeentelijke applicaties, zoals AFIS.³⁵ Voor de gemeente liggen er kansen op het gebied van de inzet van digitalisering, en tegelijkertijd zijn er uitdagingen.

Digitalisering van de stad is gedefinieerd in de *Agenda Digitale Stad 2023-2026*.³⁶ Het gaat daarin om elementen die inwoners van Amsterdam direct raken, zoals het inzetten van technologie bij maatschappelijke opgaven (waaronder zorg en bestaanszekerheid), de wens dat iedere inwoner van Amsterdam goed kan meekomen in een steeds meer digitale stad en wereld, en het zorgdragen dat verdere digitalisering van de stad verantwoord en veilig is.

Daarnaast kent de gemeentelijke organisatie ook een digitaliseringsopgave die op de eigen organisatie gericht is. Deze opgave heeft als belangrijkste doelen het verbeteren van de dienstverlening, het laten toenemen van de effectiviteit van het bestuur en vergroten van de betrokkenheid van inwoners bij besluiten over de toekomst van de stad. Het slimmer gebruiken van data is daarbij een terugkerend onderwerp. Het kader voor de digitaliseringsopgave van de eigen organisatie is de *Eindrapportage Bestuursopdracht I-domein – Naar betrouwbare digitale diensten*.³⁷ Daarin wordt gesignaleerd dat veranderingen dringend nodig zijn om de continuïteit en veiligheid te borgen. Systemen en applicaties zijn verouderd, sturing en kennis is versnipperd en er is een te grote afhankelijkheid van externe deskundigheid.

3.2 Economie en ondernemers

Inzicht in manieren waarop de gemeente het brede economische beleid concreet maakt, en gevolgen daarvan voor inwoners en ondernemers

Amsterdam is een belangrijke economische motor van Nederland, en wil haar sterke positie in de wereldeconomie behouden.³⁸ Het heeft de stad veel welvaart opgeleverd, en jarenlang

was de gedachte dat het goed was voor alle inwoners van Amsterdam als het goed ging met de economie. Dit inzicht is echter veranderd: er wordt gezien dat de welvaartsgroei ongelijk verdeeld is over de inwoners van de stad; indicatoren voor brede welvaart groeien niet mee met de economie.³⁹ In 2023 is daarvoor een nieuwe visie uitgebracht op de lokale economie: *Een nieuw Amsterdam economisch peil*.⁴⁰ Hier wordt de hoofddoelstelling van het economisch beleid van de gemeente Amsterdam geformuleerd als: "Samen bijdragen aan brede welvaart, welzijn en ontwikkelpotentieel in stad en regio."⁴¹

Om dat doel te bereiken zijn er allerlei opgaven opgesteld: van het versterken van innovatieve ecosystemen tot het stimuleren van succesvol ondernemen in de buurt, en van het versnellen van verduurzaming in de haven tot het bevorderen van een diverse en inclusieve arbeidsmarkt. Ook in het economisch beleid zien we een grote variatie aan onderwerpen. Het beleid omvat uiteenlopende zaken variërend van *de Strategie Innovatiedistricten*, de *Marktvisie*, tot de *Visie bezoekerseconomie* en de *Aanpak Binnenstad*.⁴² Daarnaast worden vanuit het programmaonderdeel Economie en Innovatie tal van samenwerkingsverbanden en verbonden partijen betrokken.

3.3 Energietransitie

Inzicht in de manier waarop de gemeente haar regierol in de energietransitie uitvoert

De komende jaren stappen we steeds meer over van fossiele brandstoffen naar duurzame alternatieven: de energietransitie. De gemeente heeft een regierol in de energietransitie, welke belangrijk is voor een rechtvaardige en slagvaardige uitvoering.⁴³ Met het verbouwen van het energiesysteem komt de gemeente voor diverse uitdagingen te staan. Bijvoorbeeld het verzwaren en uitbreiden van het elektranet, waarbij de gemeente een rol heeft bij de uitbreiding van het distributienet: de locatiekeuze, ruimtelijke inpassing en procesbegeleiding voor het aanleggen van elektriciteitsstations, elektriciteitshuisjes en kabelverbindingen. Daarnaast werkt de gemeente onder meer aan het eigendom van warmtenetten, energiebesparende maatregelen voor huishoudens en bedrijven, het aardgasvrij maken van de stad en het verduurzamen van het maatschappelijk en het eigen vastgoed.⁴⁴ Amsterdam streeft ernaar om klimaatneutraal te zijn in 2050, en daar is de energietransitie een belangrijk onderdeel van.⁴⁵ De gemeente stelt voor de energietransitie vast: "Daar is een brede, maatschappelijke verandering voor nodig die impact heeft op onze economie en op ons dagelijks leven."

3.4 Wmo

Inzicht in de uitvoering van de Wmo door de gemeente

Vanuit de Wmo (voluit: Wet maatschappelijke ondersteuning 2015) is de gemeente verantwoordelijk voor het bieden van ondersteuning aan inwoners om hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te behouden of te verbeteren.⁴⁶ De ondersteuning kan allerlei vormen hebben, zoals mantelzorgondersteuning, woningaanpassingen, logeeropvang, dagbesteding, hulp bij het huishouden, ondersteuning voor slachtoffers van huiselijk geweld of vervoersvoorzieningen.⁴⁷ In 2024 maakten bijna 68.000 inwoners gebruik van Wmo-ondersteuning en verwacht wordt dat dit aantal met 10% stijgt in 2029.⁴⁸

Inwoners van Amsterdam geven aan zich zorgen te maken over de toegankelijkheid van ondersteuning in een vergrijzende samenleving.⁴⁹ De toename in de vraag naar Wmo-voorzieningen, de toenemende personeelstekorten en financiële druk, hebben als risico dat

^c In 2025 hebben wij een onderzoek afgerond naar Wmo-hulpmiddelen, zie [hoofdstuk 5](#).

het niet lukt om alle inwoners (tijdig) de ondersteuning te bieden die ze nodig hebben.⁵⁰ Daarbij leven er landelijk zorgen over de toezichtrol die gemeenten hebben.⁵¹ Problemen bij de uitvoering van de Wmo raken inwoners direct. Het betreft daarbij juist die inwoners van Amsterdam die de gemeente nodig hebben om te kunnen participeren.

4 Werkwijze onderzoeksprogramma

In dit onderzoeksprogramma presenteren we thema's die als leidraad functioneren voor het starten van nieuwe onderzoeken vanaf 2026. Deze werkwijze met meerjarige brede thema's hanteren we sinds het [onderzoeksprogramma 2023](#). Met deze werkwijze zorgen we ervoor dat we bij het starten van onderzoeken beter rekening kunnen houden met actuele ontwikkelingen. Dit kan zich bijvoorbeeld vertalen in de keuzes die we maken in de onderzoeksrichting en afbakening van onderzoeken. Tegelijkertijd maken deze thema's wel zichtbaar welke (beleids)terreinen het komende en daaropvolgende jaar naar verwachting onze aandacht zullen krijgen.

In het najaar van 2022 hebben we een uitgebreide verkenning van thema's gedaan. Hierover is te lezen in het [onderzoeksprogramma 2023](#). Voor de [onderzoeksprogramma's 2024 en 2025](#) zijn de thema's die volgden uit die verkenning geactualiseerd. Het onderzoeksprogramma 2026 bouwt voort op deze eerdere onderzoeksprogramma's en bevat de resultaten van de nieuwe brede verkenning die we in het najaar van 2025 hebben uitgevoerd.

Hierna gaan we beknopt in op onze methodiek van de brede verkenning. Daarna gaan we in op hoe we de thema's vertalen naar te starten onderzoeken.

4.1 Methodiek voor selectie thema's middels brede verkenning

Om tot onze selectie van thema's voor dit onderzoeksprogramma te komen, hebben we ons zo systematisch en breed mogelijk georiënteerd op vraagstukken die spelen in Amsterdam. Dat hebben we gedaan vanuit vier invalshoeken: het college, de raad en stadsdelen, inwoners van Amsterdam en externe partijen. Voor elk van deze invalshoeken hebben wij meerdere bronnen geraadpleegd en zijn we op zoek gegaan naar vraagstukken die opvielen doordat ze bij meerdere invalshoeken terugkwamen, of doordat ze juist onverwacht weinig aandacht kregen. Deze oriëntatie hebben we grotendeels in november 2025 uitgevoerd. Concreet hebben we de volgende bronnen geraadpleegd en analyses uitgevoerd:

- Invalshoek: het college
 - P&C-documenten: we zijn nagegaan welke ontwikkelingen en vraagstukken werden benadrukt in de *Begroting 2026*, met nadruk in de tekst of systematische aandacht.
 - P&C-documenten: we zijn nagegaan welke opvallende stijgingen of dalingen zijn vermeld in de budgetten.
 - Collegeberichten: we hebben een analyse gemaakt van veelvoorkomende termen in de collegeberichten.
 - Visiestukken: we hebben gekeken welke onderwerpen veel nadruk kregen in de beleids- en visiestukken waarnaar wordt verwezen in de digitale *Begroting 2026*, en ook gekeken welke onderwerpen juist opvallen omdat deze weinig aandacht kregen.

^d Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het houden van toezicht op zowel de kwaliteit als de rechtmatigheid van de Wmo.

- Invalshoek: de raad en stadsdelen
 - Consultatie raadsfracties: we hebben middels een oproep in de Dagmail raadsleden de kans gegeven om ons inbreng te geven op ons onderzoeksprogramma. Hiervan hebben enkele raadsfracties gebruikgemaakt.
 - Analyse schriftelijke vragen, moties en amendementen en agendapunten van de gemeenteraad: we hebben de onderwerpen van raadsstukken in de periode januari 2024 – november 2025 geanalyseerd.
 - Analyse agendapunten stadsdelen: we hebben gekeken naar veel voorkomende onderwerpen op de agenda van de stadsdeelcommissies in de periode januari 2024 – november 2025. Dit hebben we vergeleken met de budgetten van stadsdelen.
 - Analyse gebiedsplannen: we hebben gekeken welke (sociale) opgaven stadsdelen en stadsgebied Weesp zien.
 - Aanvullende analyse Weesp: we hebben gekeken of in Weesp andere onderwerpen de nadruk krijgen dan in het stedelijk gebied Amsterdam.
 - Analyse verkiezingsprogramma's: we hebben gekeken naar prominente thema's in verkiezingsprogramma's voor zover die half november 2025 waren verschenen.^e Dit is relevant voor ons, maar heeft geen bepalende rol in onze selectie.
- Invalshoek: inwoners van Amsterdam
 - Burgerpanel: we hebben ons panel van ruim 1.800 inwoners van Amsterdam gevraagd naar welke vraagstukken zij graag willen dat wij onderzoek doen.
 - Eerder opgestuurde onderzoeksideeën: we hebben de ons door burgers toegezonden onderzoeksideeën doorgenomen en betrokken bij onze afwegingen voor het onderzoeksprogramma.
 - (Kinder)ombudsman: we hebben gesproken met medewerkers van de (Kinder)ombudsman over vraagstukken die zij veelvuldig tegenkomen in de Amsterdamse praktijk.
 - Monitors van O&S: we hebben meerdere monitors bekeken en geanalyseerd welke thema's inwoners van Amsterdam bezighouden, of hoe het staat met zaken die hen direct raken. Het betreft de monitors: Burgermonitor Jongvolwassenen (2023), Burgermonitor Volwassenen (2023), Staat van de Stad (2025), GGD Gezondheidsmonitor (2024).
- Invalshoek: externe partijen
 - Andere rekenkamers: we hebben gekeken naar wat veel voorkomende onderwerpen van onderzoek zijn van rekenkamers in andere (grote) gemeenten.
 - Landelijke onderzoeksinstellingen: we hebben gekeken naar welke onderwerpen onderzoeksinstellingen onderzoek doen.^f
 - VNG: we hebben bekeken aan welke gemeentelijke actualiteiten de VNG aandacht besteedt en welke problemen zij daarbij signaleert.
 - Wet- en regelgeving: we hebben een analyse gemaakt van de belangrijkste (aankomende) ontwikkelingen op het vlak van wet- en regelgeving.

^e Dit waren de verkiezingsprogramma's van SP, D66, GroenLinks, PvdA en VVD. Ook de later verschenen/verschijnende verkiezingsprogramma's bekijken we aandachtig in de latere verkenningen van de thema's.

^f Dit hebben we gedaan bij een selectie van onderzoeksinstellingen. Namelijk: Sociaal Cultureel Planbureau, Planbureau voor de Leefomgeving, Centraal Planbureau, CBS, Algemene Rekenkamer, Movisie, Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, het Verwey Jonker instituut, Raad Openbaar Bestuur en de Sociaal Economische Raad. We zijn ons ervan bewust dat de selectie van onderzoeksinstellingen invloed heeft op welke thema's als veelbesproken naar voren komen. We hanteerden hiervoor dus geen telling.

- Lokale media: we hebben gekeken welke Amsterdamse uitdagingen de afgelopen twee jaar aandacht hebben gekregen in het Parool en het Noordhollands Dagblad.

Vervolgens hebben we een keuze gemaakt uit de vraagstukken die uit deze verschillende invalshoeken naar voren kwamen. Daarvoor hebben we ons gericht op vraagstukken die spelen bij meerdere invalshoeken en in het bijzonder op vraagstukken die (ook) opvallen bij de raad en de inwoners van Amsterdam. Bij de uiteindelijke keuze van thema's hebben we ook een spreiding over de verschillende beleidsterreinen van de gemeente nagestreefd. Tot slot hebben we bij de keuze rekening gehouden met onze lopende onderzoeken; deze zijn geformuleerd als doorlopende thema's in [hoofdstuk 2](#). Thema's die overduidelijk van groot belang zijn, maar waarbinnen recent onderzoek van ons is afgerond, nemen we niet op als nieuw thema voor 2026. Het gaat dan bijvoorbeeld om het vraagstuk van afval en reiniging of van de Amsterdamse woningmarkt.

4.2 Starten met onderzoeken vanuit thema's

De thema's in dit onderzoeksprogramma vormen een leidraad voor het starten van onderzoeken vanaf 2026. Dit houdt in dat wij ernaar streven om gedurende het jaar onderzoeken te starten naar een (of meer) specifieke onderwerp(en) binnen deze thema's. Het kan voorkomen dat we soms afwijken van de thema's uit dit onderzoeksprogramma. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als er sprake is van actuele ontwikkelingen waar we op in willen spelen met onderzoek. Een ander voorbeeld van een mogelijke afwijking van de gekozen thema's is als de raad ons vraagt een verzoekonderzoek uit te voeren. Daarnaast willen wij de mogelijkheid openhouden voor onderzoeken in samenwerking met andere rekenkamers.

Om te bepalen waar we binnen een thema precies onderzoek naar gaan doen, voeren we verkenningen uit. Het doel van deze verkenningen is om te bepalen welke onderwerpen binnen het thema zich lenen voor onderzoek. We kiezen het onderwerp dat naar ons inzicht het meest passend is voor verder onderzoek (zie kader Uitgangspunten bij het selecteren van onderzoeksonderwerpen). Het kan voorkomen dat we meer dan één onderwerp uitkiezen voor een onderzoek. Zodra wij een onderwerp hebben uitgekozen, maken we dit kenbaar door het publiceren van een onderzoeksopzet. De actuele status van onze onderzoeken staat op [onze website](#).

Uitgangspunten bij het selecteren van onderzoeksonderwerpen

Bij het selecteren en afwegen van onderzoeksonderwerpen hanteren wij de volgende uitgangspunten:⁸

- Het onderwerp past binnen onze wettelijke taak en wij zijn bevoegd om de doelmatigheid, doeltreffend en rechtmatigheid van een onderwerp te onderzoeken.
- Het onderwerp heeft een financieel, organisatorisch, maatschappelijk of bestuurlijk belang of de gemeente loopt risico's.
- Het onderwerp is van invloed op het functioneren van raadsleden, raakt burgers, bedrijven of organisaties, of is van invloed op het intern functioneren van de gemeentelijke organisatie of het gemeentebestuur. Onderwerpen die door raadsleden of externe partijen (waaronder burgers) worden aangedragen, nemen we mee in onze afweging om een onderwerp te selecteren.

⁸ Een deel van deze uitgangspunten heeft ook een rol gespeeld bij de selectie van thema's.

- Het onderwerp is van toegevoegde waarde voor de gemeenteraad, burgers of de ambtelijke organisatie. Dat betekent dat het onderzoek naar onze verwachting bijdraagt aan het verbeteren van het functioneren van de gemeente. Ook moet de verwachting zijn dat het onderwerp nieuwe informatie oplevert. Het onderwerp is recent niet al onderzocht in vergelijkbare vorm.
- We houden ruimte voor bewuste willekeur, zodat ook onderwerpen die op bovenstaande uitgangspunten niet in aanmerking zouden komen voor selectie en daardoor altijd onderbelicht blijven, toch geselecteerd kunnen worden.
- We houden bij het selecteren van een onderwerp ook rekening met onze eigen efficiëntie en effectiviteit, en maken daarbij de afweging of de in te zetten middelen ook opwegen tegen het verwachte onderzoeksresultaat.

5 Afgeronde onderzoeken in 2025

In 2025 hebben we de volgende onderzoeken voor Amsterdam afgerond en gepubliceerd:

- [Bouwen aan de complete stad](#) (1 april 2025). In dit casusonderzoek zijn we nagegaan wat de gemeente kan leren van het bouwen van betaalbare woningen in transformatiegebieden.
- [Wmo-hulpmiddelen](#) (7 mei 2025). (Verzoekonderzoek). We hebben onderzocht of de gemeente de processen rond Wmo-hulpmiddelen goed heeft georganiseerd, problemen signaleert en oplost en of ze daar ook van leert.
- [Klimaatbestendig bouwen](#) (27 mei 2025). In ons onderzoek naar het klimaatadaptatiebeleid hebben we gekeken naar de uitvoering van klimaatbestendige nieuwbouw als onderdeel van de aanpak van het college om Amsterdam aan te passen aan klimaatverandering.
- [Toegankelijkheid van buurthuizen](#) (16 september 2025). (Voorheen: *Toegang tot voorzieningen in de sociale basis*). We onderzochten hoe toegankelijk de Amsterdamse buurthuizen zijn en of de gemeente weet hoe het staat met de toegankelijkheid. Ook onderzochten we wat de gemeente allemaal doet om buurtkamers en Huizen van de Wijk toegankelijk te laten zijn voor alle inwoners.
- [Sturen op investeringen](#) (1 oktober 2025). Wij hebben onderzocht of de gemeenteraad genoeg en goede informatie krijgt over investeringen om keuzes te maken en deze te kunnen volgen.
- [Werken met een arbeidsbeperking](#) (16 oktober 2025). In dit onderzoek zijn we nagegaan of de begeleiding en ondersteuning van de gemeente mensen met een arbeidsbeperking helpt om werk te vinden en te houden (dus: of deze doeltreffend is).
- [Opvolging van aanbevelingen](#) (29 oktober 2025). In dit onderzoek hebben we de vraag beantwoord in hoeverre het college transparant is over de opvolging van rekenkameraanbevelingen en de factoren die de uitvoering daarvan beïnvloeden.

Verder hebben we twee brieven gepubliceerd in het kader van onze doorlopende [Monitor informatie Amsterdamse financiën](#) (28 mei 2025 en 8 oktober 2025). Hierin deelden we respectievelijk observaties bij het *Jaarverslag 2024* en de *Voorjaarsnota 2025*, en observaties bij de *Begroting 2026*.

Eindnoten

- ¹ Gemeente Amsterdam, Onderzoek en Statistiek, *Amsterdamse Armoedemonitor 2024*, september 2025.
- ² Gemeente Amsterdam, *Staat van de Stad XI*, september 2021, p. 138; Gemeente Amsterdam, *Staat van de Stad Amsterdam XIII*, september 2025, p. 136. Het gaat hier om geregistreerde schulden.
- ³ Gemeente Amsterdam, *Amsterdams Akkoord, coalitieakkoord 2022 – 2026*, 25 mei 2022; Gemeente Amsterdam, *Begroting 2023*, 22 september 2022.
- ⁴ Rondgang rekenkamer langs raadsfracties, november 2022 – januari 2023.
- ⁵ Rekenkamer Amsterdam, *Bestuurlijk rapport Grof afval*, 23 oktober 2024, pp. 4, 8-9.
- ⁶ Gemeente Amsterdam, *Begroting 2026*, 18 september 2025, pp. 522-527.
- ⁷ College van B en W, *Bestuurlijke stelsel Amsterdam: Leidraad zeggenschap in de praktijk*, 18 maart 2025.
- ⁸ Necker, *Onderzoeksrapport evaluatie bestuurlijk stelsel*, 28 april 2025.
- ⁹ Necker, *Onderzoeksrapport evaluatie bestuurlijk stelsel*, 28 april 2025, p. 17.
- ¹⁰ Necker, *Onderzoeksrapport evaluatie bestuurlijk stelsel*, 28 april 2025, p. 41.
- ¹¹ Rondgang rekenkamer langs raadsfracties, november 2022 – januari 2023.
- ¹² Gemeente Amsterdam, *Begroting 2026*, 18 september 2025, p. 10.
- ¹³ Gemeente Amsterdam, *Begroting 2026*, 18 september 2025, p. 11.
- ¹⁴ Gemeente Amsterdam, *Verkenning Kansenongelijkheid*, september 2019; Gemeente Amsterdam, *Amsterdams Akkoord, coalitieakkoord 2022 – 2026*, 25 mei 2022.
- ¹⁵ Gemeente Amsterdam, *Amsterdams Akkoord, coalitieakkoord 2022 – 2026*, 25 mei 2022.
- ¹⁶ Rekenkamer Amsterdam, Analyse schriftelijke vragen, november 2022.
- ¹⁷ Uitvraag Burgerpanel Rekenkamer Amsterdam, november 2022; Campagne Rekenkamer Amsterdam, november 2022.
- ¹⁸ Gemeente Amsterdam, *Amsterdams Akkoord, coalitieakkoord 2022 – 2026*, 25 mei 2022; Vereniging van Nederlandse Gemeenten, *Rijksbegroting 2023 en de gevolgen voor gemeenten, Bijzondere ledenbrief*, september 2022.
- ¹⁹ Uitvraag Burgerpanel Rekenkamer Amsterdam, november 2022.
- ²⁰ Campagne Rekenkamer Amsterdam, november 2022.
- ²¹ [Volg het beleid: duurzaamheid | Gemeente Amsterdam](#)
- ²² Zie bijvoorbeeld: Gemeente Amsterdam, Raadsinformatiebrief *Vaststelling mobiliteitsplannen Noord, Zuidoostflank, Nieuw-West en Haven-Stad Zuid en Sloterdijk II*, 19 juli

2021, p. 1; Gemeente Amsterdam, *Vaststellen Mobiliteitsplannen Noord, Zuidoostflank, Nieuw-West en Haven-Stad Zuid en Sloterdijk II*, 29 juni 2021, p. 1.

²³ Gemeente Amsterdam, *Agenda Amsterdam Autoluw*, 23 januari 2020, pp. 11, 19.

²⁴ Gemeente Amsterdam, *Begroting 2024*, 28 september 2023, p. 80.

²⁵ Gemeente Amsterdam, *MobiliteitsAanpak Amsterdam 2030*, 13 juni 2013, p. 5.

²⁶ Gemeente Amsterdam, *Begroting 2024*, 28 september 2023, p. 72.

²⁷ Gemeente Amsterdam, *Nota Deelvervoer 2023*, juni 2023, p. 4.

²⁸ Gemeente Amsterdam, *Nota Deelvervoer 2023*, juni 2023, p. 13.

²⁹ Uitvraag Burgerpanel Rekenkamer Amsterdam, november 2022; Campagne Rekenkamer Amsterdam, november 2022.

³⁰ Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), Regionale Bevolkings- en Huishoudensprognose 2022-2050, juli 2022.

³¹ Gemeente Amsterdam, *Amsterdamse referentienorm voor maatschappelijke voorzieningen, groen en spelen*, 19 januari 2018.

³² Gemeente Amsterdam, *Omgevingsvisie 2050*, 25 mei 2021.

³³ Campagne Rekenkamer Amsterdam, november 2022.

³⁴ Gemeente Amsterdam, *Begroting 2023*, 22 september 2022, p. 266.

³⁵ Bijvoorbeeld: Gemeente Amsterdam, Voordracht voor de Commissie FKD *Kennisnemen van de stand van zaken van AFIS*, 11 november 2025; Gemeente Amsterdam, Raadsvoordracht *Kennisnemen van de raadsinformatiebrief laatste stand van zaken AFIS*, 26 augustus 2025; Gemeente Amsterdam, *Raadsvoordracht Kennisnemen bestuurlijke reactie evaluatie betalingsproblemen AFIS*, 20 juni 2025. Wagemakers, T., 21 miljoen euro die gemeente Amsterdam dubbel betaalde door 'heel gevaarlijk vinkje' bijna helemaal terug. *Het Parool*, 11 september 2025; Bunschoten, S., Zorgen over gevolgen voor milieu bij inzet van AI door gemeente. *AT5*, 5 juli 2025.

³⁶ Gemeente Amsterdam, *Agenda Digitale Stad 2023-2026*, november 2023.

³⁷ Gemeente Amsterdam, *Eindrapportage Bestuursopdracht I-domein – Naar betrouwbare digitale diensten*, 19 mei 2020.

³⁸ Gemeente Amsterdam, *Omgevingsvisie Amsterdam 2050*, mei 2021, p. 18; Gemeente Amsterdam, *Een nieuw Amsterdam economisch peil*, september 2023.

³⁹ Metropoolregio Amsterdam, *Economische verkenningen Metropoolregio Amsterdam 2025*, juni 2025, pp. 153-157.

⁴⁰ Gemeente Amsterdam, *Een nieuw Amsterdam economisch peil*, september 2023.

⁴¹ Gemeente Amsterdam, *Een nieuw Amsterdam economisch peil*, september 2023, p. 3.

⁴² Gemeente Amsterdam, *Strategie Innovatiedistricten Amsterdam*, december 2023; Gemeente Amsterdam, *Marktvisie 2018-2026, 2018*; Gemeente Amsterdam, *Visie bezoekerseconomie in*

Amsterdam 2035, december 2022; Gemeente Amsterdam, *Uitvoeringsprogramma Aanpak Binnenstad 2025*.

⁴³ Website: [VNG, energietransitie](#), geraadpleegd op 16 december 2025; Gemeente Amsterdam, *Samen werken aan de transitie: Energie voor de stad*, oktober 2024.

⁴⁴ Gemeente Amsterdam, *Begroting 2026*, 18 september 2025; Website: [Verbeter en verduurzaam uw woning](#), geraadpleegd op 15 december 2025.

⁴⁵ Gemeente Amsterdam, *Nieuw Amsterdams Klimaat, Routekaart Amsterdam Klimaatneutraal 2050*, 3 maart 2020.

⁴⁶ Gemeente Amsterdam, *Verordening maatschappelijke ondersteuning Amsterdam 2025*, januari 2025, p. 5.

⁴⁷ Gemeente Amsterdam, *Verordening maatschappelijke ondersteuning Amsterdam 2025*, januari 2025.

⁴⁸ Website: [Statline Wmo-cliënten](#), geraadpleegd op 7 januari 2026; Website: [Gemeentelijke monitor sociaal domein](#), geraadpleegd op 7 januari 2026.

⁴⁹ Uitvraag Burgerpanel Rekenkamer Amsterdam, november 2025.

⁵⁰ Gemeente Amsterdam, *Begroting 2026*, 18 september 2025, p. 225; Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, *Tijd voor stevige keuzes*, oktober 2025, pp. 48-50.

⁵¹ Vereniging van Nederlandse Gemeenten, *Strategische agenda toezicht Wmo en jeugdwet 2030*, april 2025.